

دانتہ آلیگیری

مارک موسا

ترجمہ ی مہدی سحابی

فهرست

۱	زندگی
۱۶	آثار
۴۴	کمدی الاهی
۵۵	کتابشناسی
۶۱	گاهشمار زندگی دانته آلیگیری
۶۵	نمایه

زندگی

دANTE آلیگیری^۱ در ماه مه ۱۲۶۵ میلادی در محله‌ی سان مارتینو^۲ در فلورانس به دنیا آمد. نام پدرش آلیگرو دی بلینچونه د/ آلیگرو^۳ بود. مادرش در جوانی او درگذشت؛ پدرش، که به نظر می‌رسد دانته می‌کوشد تا حد ممکن از اشاره به او خودداری کند، همسر دیگری گرفت و صاحب دو فرزند دیگر شد. خانواده‌ی آلیگیری را به خاطر عنوان‌ها و امتیازهایی که اعضایش داشته‌اند می‌توان از اشراف دانست هرچند که به نظر می‌رسد در زمان دانته از نظر مالی و موقعیت اجتماعی خانواده‌ی ساده‌ای شده بود. دانته خود می‌گوید که خانواده‌اش از پشت «تخمه‌ی شریف پایه‌گذاران رُمی شهر» (دوزخ، ۱۵، ۷۳-۷۸) بوده‌اند. اما این مدعا چندان شاهی ندارد چون از نیاکان دانته تا پیش از پدرِ پدرِ پدربزرگش، موسوم به کاتچاگوئیدا^۴ خبری نیست و این جد دانته، چنان که خود او می‌گوید،

1. Dante Alighieri (1265-1321)

2. San Martino

3. Alighiero di Bellincione d'Alighiero

4. Cacciaguida

از امپراتور کونراد سوم^۱ عنوان شوالیه گرفت و در حدود ۱۱۴۷ میلادی، در جنگ‌های صلیبی دوم کشته شد. (بهشت، ۱۵، ۱۳۹-۱۴۸)

خانواده‌ی دائنه نیز، هم‌چون بیشتر اشراف کوچک و پیشه‌وران شهر، از دسته‌ی گوئلف‌ها^۲ بود، در مقابله با گیبیلین‌ها^۳ که عمدتاً از اشراف فئودال بودند. این دو دسته‌بندی از آلمان به ایتالیا آمد و نام‌هایشان شکل ایتالیایی نام دو خاندان آلمانی ولف^۴ و وایلینگن^۵ بود که با هم دشمن بودند. در ایتالیا این دو دسته‌بندی در آغاز با تفاوتی مشخص در گرایش‌هایشان از هم بازشناخته می‌شدند: گوئلف‌ها از پاپ پیروی می‌کردند و گیبیلین‌ها از امپراتور فرمان می‌بردند. اما رفته‌رفته این تمایز مشخص از میان رفت و تفاوت ویژگی‌ها و گرایش‌های دو دسته گنگ‌تر شد. همگام با ربط هرچه بیشتر هدف‌ها و فعالیت‌های دو دسته با موقعیت جغرافیایی، رقابت‌های میان محله‌های شهر، اختلاف‌های خانوادگی و منافع شخصی، ویژگی‌های محلی دو دسته هرچه بیشتر اهمیت یافت. از این‌رو گوئلف‌ها و گیبیلین‌های فلورانس دسته‌بندی‌های خاص همین منطقه بودند.

تا آن‌جا که از نوشته‌های دائنه می‌توان دریافت، از زندگی خانوادگی خاطرات خوشی داشته است. با اطمینان می‌توان گفت که از تربیت خوبی برخوردار بوده است، هرچند که از جزئیات آن چندان چیزی شناخته نیست.

۱. Conrad III. (۱۰۹۳-۱۱۵۲). پادشاه آلمان از ۱۱۳۸ تا ۱۱۵۲.

۲. Guelfs. طرفداران پاپ در قرون وسطا در ایتالیا در برابر طرفداران امپراتور.

۳. Ghibellines. طرفداران امپراتور در قرون وسطا در ایتالیا در برابر طرفداران پاپ.

۴. Welf

۵. Waiblingen

بعید نیست که به مدرسه‌های ابتدایی راهبان فرانسیسی^۱ و بعدها به مدرسه‌ی فلسفه‌ی ایشان رفته باشد. موقعیت اجتماعی ساده‌ی خانواده مانع از آن نشد که دائنه به تحصیلات خود ادامه دهد، یا زندگی یک جوان نجیب‌زاده را بگذراند. از نوشته‌هایش برمی‌آید که هم با زندگی روستایی و هم با زندگی شهری آشنا بوده است. احتمال می‌رود که دائنه، در دوره‌ای که خواهان کسب مهارت در سبک‌های بیانی بوده، فن بیان را نزد برونو لاتینی^۲، دانشمند و سیاستمدار فلورانس، آموخته باشد، و آن‌چنان که خود می‌گوید، از او فراگرفته باشد که «آدمی چه‌گونه تواند جاودان شد.» (دوزخ، ۱۵، ۸۵) چنین می‌نماید که برونو لاتینی بر تمایل دائنه به تحصیل دانش دامن زده باشد، و این انگیزه‌ی سفری بوده باشد که او حدود سال ۱۲۸۷ به شهر بولونیا کرد و تصمیم گرفت در مدرسه‌ی بسیار معروف آن به تحصیل فن بیان ادامه دهد.

دائنه می‌گوید که در جوانی فن شاعری را پیش خود آموخت (زندگی نو، ۹، ۳). در همین زمان‌ها با ترانه‌سرایان معروف فلورانس آشنا شد، با ایشان مکاتبه داشت و ترانه‌های عاشقانه‌ی خود را اشاعه می‌داد. برای دائنه‌ی جوان، نوشتن شعر رفته‌رفته فعالیت مهمی شد که ریشه در عشق ژرف او به هنر و دانش، و علاقه‌اش به ذات عشق واقعی داشت.

دوستی این دوره‌اش با شاعر توانگر و اشرافی، گوئیدو کوالکانتی^۳، همین اندازه مهم است. گوئیدو بر نخستین طبع‌آزمایی‌های شاعرانه‌ی دائنه تأثیر نیرومندی

۱. Franciscan. فرانسیسی‌ها پیروان فرقه‌ی مذهبی طرفدار آرا و عقاید شیوه‌ی زندگی فرانسیس د/آسیزی بودند.

۲. Brunetto Latini. (ح. ۱۲۲۰-۱۲۹۴). دانشمند و سیاستمدار فلورانس.

۳. Guido Cavalcanti. (ح. ۱۲۵۵-۱۳۰۰). شاعر فلورانس